

аспекти. Науковий журнал МОЗ України. 2014. № 1 (5). С. 39-46.

2. Основи менеджменту і маркетингу в медицині: навч. посіб. Ред. кол. Т.В. Єрошкіна, О.П. Татаровський, Т.М. Полішко, С.С. Борисенко. Д.: РВВ ДНУ, 2012. 64 с.

Гайдук Марія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.н. держ. упр., доц. Толуб'як В.С.)

ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Органи місцевого (територіального) самоврядування у сучасній Польщі поділяються на: органи самоврядування воєводства; органи самоврядування повіту; органи самоврядування гміни. Суть польського самоврядування побудована на виділенні конкретних самоврядних одиниць та різних сфер і діапазонів самоврядних питань. При цьому місцеве (територіальне) самоврядування має універсальний характер і не залежить від системи державного управління. Мета місцевого самоврядування полягає у здійсненні власних і делегованих завдань та задоволенні потреб місцевої громади.

Особливості місцевого самоврядування Республіки Польща:

- представляє окрему соціальну групу та знаходиться під її контролем;
- здійснюється автономно від державного управління;
- має власну структуру та організацію;
- має в основі здійснення місцевий інтерес [1].

Представницькі функції місцевого самоврядування здійснюються: у сільських гмінах – війтом, у міських гмінах – мером (бургомістром), у повіті – повітовим старостою (олдерменом), у містах з населенням понад 100 тисяч мешканців – президентом, у воєводстві – воєводою.

Базовим рівнем місцевого самоврядування є гміна. Жителі гміни, відповідно до закону, утворюють територіальну громаду. Гміна наділяється статусом юридичної особи, а її незалежність підлягає правовому захисту з боку держави. Гміна здійснює публічні функції від свого імені та під власну відповідальність.

Наступним після гміни рівнем у системі місцевого самоврядування в Республіці Польщі є повіт. Він складається із сусідніх гмін. Якщо він включає лише сільські гміни, то має назву – сільський повіт, а якщо включає в себе ціле місто з правами повіту, то називається – містоповіт. У Польщі налічується 65 міських повітів і 308 – сільських [3].

Воєводство утворюється на підставі окремого закону. Це означає, що

саме цим законом визначається назва, територія і місцезнаходження (резиденція) владних органів. До цього закону додається перелік гмін, що входять до складу конкретного воєводства. Устрій воєводства має дуалістичну природу. З одного боку, для воєводства характерним є наявність локального самоврядування, тобто здійснення власних функцій самостійно під свою відповідальність, за посередництвом органів самоврядної влади. З іншої сторони, воєвода входить до виконавчої гілки влади та здійснює функції загального нагляду й координації щодо місцевого (територіального) самоврядування. Разом із тим, саме через воєводу реалізується процес надання делегованих повноважень самоврядним органам. Такий підхід щодо поєднання державницьких та самоврядних функцій на рівні регіону заслуговує на відповідну увагу зі сторони українського законодавця та часткову імплементацію [2, с. 53].

Територіальне самоврядування у Польщі не має власної ієрархічної структури, тобто гміна, повіт і воєводство є незалежними один від одного і підпорядковуються нагляду лише зі сторони держави у рамках, визначених законом. Специфіка усієї системи місцевого (територіального) самоврядування Республіки Польща проявляється у виборі принципу, за яким побудовані його рівні, а саме за основу взято принцип доповнення, а не поглинання. Таким чином кожен наступний самоврядний рівень виконує лише ті завдання та функції, які не можуть бути реалізовані на більш низькому рівні самоврядування.

Таким чином, польська модель територіальної організації влади виявляє себе як досить гнучка інституційна система з чітко розмежованими повноваженнями як на окремих самоврядних рівнях, так і у взаємовідносинах із органами державної влади. Це, у свою чергу, забезпечує відсутність дублюючої компетенції, конкретність суб'єкта відповідальності та результативність самоврядної діяльності. Вважаємо, що досвід Республіки Польща у сфері територіальної організації влади може стати позитивним надбанням для України на її шляху до європейської інтеграції.

Використані джерела

1. Віліжінський В. Реформування місцевого самоврядування в Польщі: досвід для України. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2014/2014_02\(21\)/29.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2014/2014_02(21)/29.pdf)
2. Європейські стратегії для місцевих громад України та Молдови: досвід країн Вишеградської четвірки: методичний посібник / Р. Шарлея, А. В. Кавунець, О. М. Безпалько, М. Москалу, А. І. Ланова. – К., 2018. – 76 с.
3. Марчук М. І. Польська модель територіальної організації влади: досвід для України. URL: <file:///C:/Users/vtolu/Downloads/sNMgMth6vZpPkzfCainhpchs007015R.pdf>